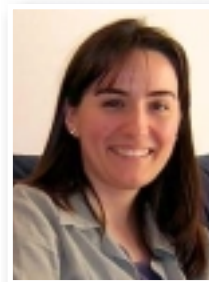


# La musicoteràpia infantil

## El psicòleg i la música en l'atenció precoç



Anna Gari  
Col. 9534

La musicoteràpia en l'atenció precoç és l'ús de la música i de les activitats musicals en un context terapèutic amb l'objectiu d'estimular, millorar o recuperar el correcte desenvolupament motriu, cognitiu, social i emocional dels nens.

En una sessió de musicoteràpia, mentre el nen s'ho passa bé cantant i tocant instruments, el musicoterapeuta pretén que el nen sigui capaç de mantenir l'atenció, que articuli millor les paraules o que construeixi les frases correctament. També pot determinar l'objectiu de controlar la hiperactivitat del nen, millorar-li la conducta o augmentar-li l'autoestima en situacions emocionalment difícils.

Ja fa alguns anys que psicòlegs dels diferents àmbits de la psicologia han començat a veure en la música un recurs útil per a les seves activitats terapèutiques, de manera que han anat portant la seva carrera professional cap a la musicoteràpia. No cal dir que és molt important que el musicoterapeuta sigui músic a més de psicòleg, perquè el domini d'instruments com el piano o la guitarra i la capacitat d'improvisació dóna consistència a les activitats musicals de la sessió.

### El valor terapèutic de la música

La música, per ella mateixa, té un conjunt de característiques que la fan molt útil per al treball amb nens. D'entrada, és un recurs que tots ells coneixen i han experimentat en moltes ocasions, sovint d'una forma agradable i divertida. A més, de música en pot fer tothom, els grans i els petits, els més intel·ligents i els que presenten més dificultats, els que parlen i els que són incapaços de comunicar-se verbalment... Aquesta flexibilitat per presentar-se a tothom en el nivell que cadascú necessita fa de la música una aliada perfecta per a la teràpia.

La música ens emociona, ens activa o ens relaxa des d'un punt de vista físic, ens fa treballar el cervell i ens ajuda a relacionar-nos amb els altres. A més, una cançó sempre té moments previsibles encara que sigui el primer cop que ens la canten. Per això el nen se sent segur en

una sessió de musicoteràpia, ja que sempre és capaç de participar amb èxit en les activitats que s'hi fan.

És important destacar que tots tenim una música preferida: una cançó, una melodia que ens emociona més que les altres... Els nens no són una excepció. Aquesta música preferida és un recurs indispensable per al musicoterapeuta i serveix de base per al seu treball amb el nen.

### El paper de la música en la teràpia

Segons l'objectiu que vol aconseguir i les característiques del nen, el musicoterapeuta utilitza la música d'una manera o d'una altra. En alguns casos, la música actua com a estímul per facilitar l'aprenentatge de conceptes nous, paraules noves, maneres noves de construir una frase... És com quan ens apreníem les taules de multiplicar amb el ritme i la cantarella que ens facilitaven la memorització o com quan encara ara som capaços de recordar els ingredients de la Nocilla gràcies a la cançó que es va fer famosa amb l'anunci que difonia aquest producte.

Altres vegades, l'activitat musical (tocar un instrument, escoltar un disc, cantar...) és l'excusa perquè el nen faci una acció en què té dificultats; per exemple, tocar la flauta pot servir per fer exercicis de respiració, els quals, sense la flauta, podrien ser força avorrits. Tocar en un grup pot millorar la seva capacitat d'atenció –per



exemple, si ha de tocar els cascavells just després de sentir el triangle—, millorar la seva relació amb altres nens o augmentar-li l'autoestima.

Finalment, no podem oblidar que les activitats musicals són engrescadores per al nen, cosa que les converteix en un element important de reforç per fer un treball previ en les tasques que d'entrada no el motiven gaire.

### El procés d'avaluació

Per dur a terme una bona intervenció amb musicoteràpia, el psicòleg musicoterapeuta ha d'estudiar el desenvolupament del nen en tots els seus àmbits. Un cop feta aquesta valoració, ha d'establir els objectius a assolir per al nen i planificar el tractament més adequat. Fins aquí, res de diferent del que fa un psicòleg en la seva tasca diària. Però a més, el musicoterapeuta ha de preguntar als pares quines músiques escolta el nen a casa, quines cançons se li han cantat de petit, si reacciona a cap música concreta o si s'ha interessat per cap instrument. Aquesta informació és bàsica per al tractament i a partir d'aquí ha de programar les activitats més adequades per al nen segons la seva història musical.

El musicoterapeuta, a més del seu treball diari amb els nens, manté un contacte directe amb els altres professionals que coneixen el nen, com el mestre, el logopeda, el fisioterapeuta, el terapeuta ocupacional, el neuròleg, etc.

### Les sessions

Les sessions de musicoteràpia són molt estructurades, ja que la seva estructuració ajuda el nen a sentir-se còmode en un ambient previsible i conegut per a ell. Per això, en musicoteràpia infantil són molt importants les cançons de benvinguda, que són cançons senzilles que inclouen una salutació personalitzada amb el nom del petit. Aquestes cançons són més o menys simples segons el grau de desenvolupament lingüístic i intel·lectual del nen.

Després es van fent les diferents activitats plantejades segons els objectius. Alguns exemples d'activitats són aquests:

**Cantar:** les cançons són una font d'aprenentatge de vocabulari i l'ajuden a treballar l'estructura correcta de les paraules i les frases. La tria de la cançó adequada a cada activitat depèn de l'objectiu a aconseguir, l'edat i la capacitat del nen.

**Audició musical:** fomenta principalment l'atenció i el reconeixement de sons, i pot servir per aconseguir moments de relaxació durant la sessió.

**Jocs musicals:** són totes les activitats que tenen com a protagonista un instrument o una acció musical, són rígides per unes normes que s'han de complir i tenen un objectiu.

**Improvisació vocal i instrumental:** permet un ambient flexible en què el nen és lliure de tocar o cantar el que vol, sempre dins d'uns límits. Aquest espai és molt important per al nen acostumat a un ambient d'aprenentatge molt rígid i fomenta l'expressió espontània i la creativitat.

**Composició de cançons:** fomenta la creativitat i la imaginació. El nen pot compondre una cançó canviant la lletra d'una cançó coneguda o inventant una melodia.

**Viatges musicals:** per mitjà de l'audició, guien la imaginació del nen cap a un altre lloc, com si el fiquéssim dins d'un conte en què ell és el protagonista i passen coses increïbles.

**Tocar instruments:** l'habilitat necessària per tocar un instrument implica un desenvolupament de certes funcions motrius que també poden ser un objectiu. Però tocar en grup o amb el musicoterapeuta implica treballar la relació amb l'altre, l'espera dels torns, l'escolta de l'altre o la coordinació amb aquest.

Finalment, la sessió s'acaba amb un final previsible i conegut pel nen, sigui amb una cançó o amb una activitat per endreçar que faciliti la comprensió de la fi de la sessió i la ubicació a la seva nova realitat (anar-se'n amb la mare, anar a una altra teràpia...).

Així doncs, la musicoteràpia és una eina de gran utilitat per als psicòlegs que es dediquen a l'atenció precoç, els quals tenen en les activitats musicals un recurs engrescador per als nens que presenten dificultats de desenvolupament.

### Bibliografia

Betés de Toro, Mariano (2000). *Fundamentos de musicoterapia*. Editorial Morata, Madrid.

Bruscia, Kenneth (1997). *Definiendo musicoterapia*. Colección «Música, Arte y Proceso». Amarú Ediciones, Salamanca.

Davis, W. B.; Gfeller, K. E.; Thaut, M. H. (2000) *Introducción a la musicoterapia. Teoría y práctica*. Boileau, Barcelona.

Lacárcel Moreno, Josefa (1990). *Musicoterapia en educación especial*. Editorial de la Universidad de Murcia.

Poch Blasco, Serafina (1999). *Compendio de musicoterapia*. Vol. I i II. Editorial Herder, Barcelona.